

Sygn. akt V KK 666/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **D. O.** ,
skazanego z art. 278 § 1 k.k.,
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 29 września 2020 r.,
kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od postanowienia Sądu Okręgowego w J.
z dnia 30 stycznia 2019 r., sygn. akt VI Kzw (...),
uchylającego postanowienie Sądu Rejonowego w L.
z dnia 26 października 2018 r., sygn. akt II Ko (...),
i umarzającego postępowanie w przedmiocie orzeczenia
zastępczej kary pozbawienia wolności,

p o s t a n o w i ł :

**uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi
Okręgowemu w J. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. postanowieniem z dnia 26 października 2018 r., sygn. akt II Ko (...), zamienił skazanemu D. O. karę ograniczenia wolności w wymiarze 3 miesięcy, z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym (pozostała do wykonania kary ograniczenia wolności w wymiarze miesiąca i 26 dni), orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 5 września 2017 r., sygn. akt II K (...), na zastępczą karę 28 dni pozbawienia wolności

wobec stwierdzenia uporczywego uchylania się od świadczenia nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne.

Od tego orzeczenia zażalenie wniósł skazany, przytaczając okoliczności, które spowodowały, że nie podjął się wykonywania pracy na cele społeczne.

Sąd Okręgowy w J. postanowieniem z dnia 30 stycznia 2019 r., sygn. akt VI Kzw (...), uchylił zaskarżone postanowienie Sądu pierwszej instancji i na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. umorzył postępowanie w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności.

Postanowienie Sądu odwoławczego zostało zaskarżone kasacją przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego. Sformułowano w niej zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisu prawa karnego wykonawczego – art. 65 § 1 k.k.w. w zw. z art. 57a § 1 k.k.w., polegającego na wyrażeniu błędnego poglądu, że wykonanie karu ograniczenia wolności, wymierzonej w formie określonej w art. 34 § 1a pkt 1 k.k. następuje z upływem okresu odpowiadającego jej wymiarowi, zapoczątkowanego przystąpieniem skazanego do wykonywania wskazanej pracy w myśl art. 57a § 1 k.k.w. niezależnie od rozmiarów (liczby godzin) wykonanej pracy oraz błędnym uznaniu, że zarządzenie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności na podstawie art. 65 § 1 k.k.w. jest dopuszczalne wyłącznie w czasie poprzedzającym upływ okresu odpowiadającego rozmiarowi orzeczonej kary ograniczenia wolności, zapoczątkowanego zdarzeniem określonym w art. 57a k.k.w., co skutkowało uchyleniem postanowienia Sądu pierwszej instancji o zamianie orzeczonej wobec D. O. kary ograniczenia wolności na zastępczą karę pozbawienia wolności i umorzeniem postępowania w tym przedmiocie na podstawie art. 15 § 1 k.k.w.

Na podstawie tego zarzutu Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu z J. .

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna. Trafnie wskazano w niej, że Sąd drugiej instancji błędnie uznał, że wykonanie kary ograniczenia wolności w formie określonej w art. 34 § 1a k.k. następuje z upływem okresu, na jaki kara ta została orzeczona, liczonego od daty rozpoczęcia wykonywania kary, tj. od dnia przystąpienia przez skazanego do wykonywania wskazanej pracy, niezależnie od tego, czy i ile godzin pracy efektywnie wykonał skazany w poszczególnych, następujących po sobie miesiącach, wyznaczających okres, na jaki kara ograniczenia wolności została orzeczona. Zgodnie z art. 57a § 1 k.k.w., rozpoczęcie odbywania kary ograniczenia wolności, polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne następuje w dniu, w którym skazany

przystąpił do wskazanej pracy. Z treści tego przepisu nie można jednak wnioskować, że wykonywanie kary ograniczenia wolności w formie określonej w art. 34 § 1a k.k. kończy się z momentem zrealizowania obowiązku świadczenia pracy w pełnym wymiarze wskazanym przez sąd, ani tym bardziej z momentem upływu czasu, w którym praca ta miała zostać wykonana. Niezbędne jest bowiem spełnienie obu tych warunków jednocześnie (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt V KK 353/18, LEX nr 2717124*). Kara ograniczenia wolności w omawianej formie nie może zatem zostać uznana za wykonaną w sytuacji, w której skazany zrealizuje obowiązek pracy w krótszym okresie, niejako na przyszłość, ani też – tak jak w niniejszej sprawie – kiedy to praca nie zostanie wykonana, pomimo upływu okresu, na jaki została orzeczona (przy ustaleniu początku jego biegu na podstawie art. 57a § 1 k.k.w.). Warto w tym kontekście zauważyć, że także niewykonanie innych obowiązków orzeczonych na podstawie art. 34 § 3 k.k. może skutkować orzeczeniem zastępczej kary pozbawienia wolności na podstawie art. 65 k.k.w., ustalając zakres kary pozostający jeszcze do wykonania w trybie art. 64 k.k.w. (zob. *uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2002 r., sygn. akt I KZP 2/02, LEX nr 50490*). Tym bardziej więc stanowisko Sądu odwoławczego w rozpoznawanej sprawie jawi się jako wadliwe, sprzeczne z istotą kary ograniczenia wolności oraz celami, jakie kara ta ma osiągnąć wobec skazanego (zob. art. 53 § 1 k.k.w.).

W pełni należy zatem podzielić pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 27 sierpnia 2020 r., w sprawie V KK 138/20, że zrządzenie wykonania wobec skazanego zastępczej kary pozbawienia wolności w zamian za niewykonaną karę ograniczenia wolności, w trybie art. 65 § 1 k.k.w., jest możliwe do daty przedawnienia wykonania kary ograniczenia wolności, czyli w okresie 10 lat, liczonego od daty uprawomocnienia się wyroku skazującego na karę ograniczenia wolności (art. 103 § 1 pkt. 3 k.k.).

Z tego względu konieczne stało się uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w J. , który ponownie rozpoznając zażalenie skazanego, będzie miał na uwadze poczynione powyżej rozważania.

Z tych względów orzeczono jak w postanowieniu.